

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

w sprawie z powództwa P. Ł.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji "(...)" S.A. w W.
o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 lutego 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 grudnia 2019 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem

zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący P.Ł. powołał się na potrzebę dokonania wykładni art. 362 k.c. w zakresie „odpowiedniości” zmniejszenia należnych kwot odszkodowania przy szczególnie często występujących podstawach przyczynienia się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody, takich jak spożycie alkoholu lub zaniechanie zapięcia pasów bezpieczeństwa. Wskazał również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, ponieważ przyjęcie przez Sąd Apelacyjny 40% przyczynienia się powoda do zaistnienia szkody powoduje poczucie skrzywdzenia i niesprawiedliwości.

W świetle utrwalonego stanowiska judykatury, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepubl., z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl. i z dnia 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18, niepubl.).

Przepis art. 362 k.c. stanowi, że jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Mimo że przepis ten wysuwa na pierwszy plan winę stron, jako kryterium decydujące o zakresie zmniejszenia odszkodowania, ustalenie ostatecznej wysokości odszkodowania powinno być następstwem uwzględnienia także innych czynników, takich jak stopień przyczynienia się do szkody, stopień rozeznania poszkodowanego, okoliczności, w których doszło do zachowania uznanego za współprzyczynę szkody, motywy postępowania poszkodowanego, ewentualne naruszenie nie tylko prawnych, lecz także prakseologicznych reguł postępowania i jego ciężar etc. Mając na względzie wielość i otwarty krąg tych kryteriów oraz ich sytuacyjny charakter, zmniejszenie odszkodowania jest kwestią ocenną, a sądy *meriti* dysponują w tym zakresie określoną swobodą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2017 r., I CSK 213/16, niepubl.). W świetle dominującego kierunku orzecznictwa, zmniejszenie odszkodowania nie jest przy tym koniecznym następstwem stwierdzenia przyczynienia; sąd może zaniechać redukcji odszkodowania, jeżeli w okolicznościach sprawy prowadziłoby to do niesłusznych rezultatów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 355/17, niepubl. i powołane tam orzecznictwo).

W tym stanie rzeczy, niejednolity stopień redukcji odszkodowania w poszczególnych sprawach, nawet przy tożsamości zasadniczej przesłanki decydującej o przyczynieniu, nie uzasadnia przyjęcia, że art. 362 k.c. budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zakłada istnienie poważnych wątpliwości lub niejedności w zakresie wykładni prawa, co nie jest równoznaczne z odmiennymi rezultatami zastosowania przepisu w okolicznościach konkretnej sprawy, wynikającymi z różnorodności i bogactwa możliwych stanów faktycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29). Dotyczy to w szczególności sfery tzw. prawa sędziowskiego, zakładającej świadome przyznanie sądom luzów interpretacyjnych, służących uelastycznieniu systemu prawnego i dostosowaniu rozstrzygnięcia do okoliczności konkretnego przypadku.

Z wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynikało również, by była ona oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., co zakłada wykazanie, że zaskarżony wyrok jest wadliwy w sposób elementarny i widoczny na pierwszy rzut oka (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.). Z twierdzeniem tym kolidowało już *prima facie* równoległe powołanie się w skardze kasacyjnej na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., albowiem potrzeba wykładni przepisu prawa ze strony Sądu Najwyższego, ze względu na poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie, zasadniczo wyklucza przyjęcie, że rezultat jego zastosowania w konkretnej sytuacji może być uznany za podstawę oczywistej - widocznej już *prima vista* - wadliwości zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, niepubl., z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl., i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, niepubl.).

Niezależnie od tego, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawierał w odniesieniu do tej przyczyny kasacyjnej w istocie żadnej jurydycznej argumentacji i ograniczał się do stwierdzenia, że stanowisko Sądu Apelacyjnego jest krzywdzące i niesprawiedliwe. Należało zatem ograniczyć się do stwierdzenia, że analiza motywów zaskarżonego wyroku w zestawieniu z wywodami wniosku nie pozwalała przyjąć, iż - z uwzględnieniem przysługującego Sądowi *meriti* uznania - wyrażone przezeń stanowisko w kwestii przyczynienia się skarżącego do powstania szkody i zwiększenia jej rozmiaru, a w konsekwencji umniejszenie wysokości odszkodowania, było nieprawidłowe, a tym bardziej wadliwe w stopniu elementarnym i oczywistym.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 102, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

ke

